

Ìwé Joeli àti Ìjọ Adventist Ojọ Keje ti Laodicea - Nọmbà Méjìdínlọgbọ̀n

Jeff Pippenger

2026-01-14

Nọmbà Méjìlélógún àti Méje

Àwa n sàkọsilẹ̀ àwọn òtító tí Kinniún èyà Júdá n tú èdidì wọn sílẹ̀ báyií. Àwa n so àwọn òtító pò mọ ara wọn láti lè sọ ihìn isẹ̀ Joeli, èyi tí Peteru fi hàn gégé bí ihìn isẹ̀ òjò ikeyin nínú iwé Ìṣe Àwọn Àpósítélì. Àwa n sún mọ̀ àwọn òtító tí ó wà nísinsin yií nínú ilànà ìmúṣe, gégé bí àwọn òtító tí n mú iyapa ikeyin ṣe láàárín àwọn egbé méjèjèjì tí a máa n fi hàn nígbà gbogbo nígbà tí a bá tú òtító idánwò kan sílẹ̀. Àwa pèlú n sọrọ̀ sí àwọn òtító tí a ti tú èdidì wọn sílẹ̀ wònyí gan-an gégé bí kí í ṣe ọ̀rọ̀ àngẹ̀lì kẹta nikan tí n ya èniyàn sọtò, ṣùgbọ̀n pèlú gégé bí ọ̀rọ̀ tí n mú idìdì àwọn oḡòrùn-ún kan lé m̀erínlélógójì egbèrún ṣe. Àngẹ̀lì kẹta máa n yọ̀ idòtí kúrò, ó sì máa n sọ̀ di mímọ̀.

Láti oṣù Keje oḡún 2023, Kinniún èyà Júdá ti n tú àwọn òtító tí a ti dì mọ̀lẹ̀ sílẹ̀ diédìe, àwọn tí wọn ní í ṣe pèlú àwọn ilà òde àti inú nínú itàn àwọn èniyàn iyókù Olorun. Ní báyií a n sí iwé Mátíù, pèlú ète láti lóye ipa Peteru. Peteru jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ibáṣepò májẹmú Kristi pèlú iyawó Kristeni Rẹ̀—ìjọ̀ tí Yóò kó sórí Àpáta náà. Peteru dúró fún iyawó Kristeni àkókò àti pèlú ikeyin náà. A ṣàfihàn Peteru gégé bí àpẹ̀rẹ̀ yẹn gan-an nínú eṣe àárín orí kọkànlá àti méjìlélógún ti Mátíù, àti pé àwọn orí wònyen ni àwọn orí àárín nínú àwọn ilà afiwéra ti Jẹnẹ́sìsì àti Ìṣipayá láti orí kọkànlá sí méjìlélógún. Peteru n dúró fún oḡòrùn-ún méjìlélógójì egbèrún náà ní àwọn ojọ̀ ikeyin, àti nínú àyọkà náà, ó wà ní Kesarea Filipi, èyi tí í ṣe Paniomu ti Dániẹ̀lì 11:13–15.

Peteru wà ní Panium, ó sì tún wà ní ojọ̀ Pentikosti, nínú yàrá òkè ní wákàtí kẹta, lẹyìn náà nínú tẹ̀npilì ní wákàtí kẹsàn-án. Wákàtí mẹfà náà n ṣojú àkókò tí a fi n fi èdidì di àwọn egbèrún oḡòrùn-ún kan, méjìlélógójì [144,000] títí di ibòwòlẹ̀ òfin Ojọ̀-Àikú. Ìkàniyàn Kristi pèlú bèrẹ̀ ní wákàtí kẹta, ó sì kú ní wákàtí kẹsàn-án, èyi tí ó yorí sí ajínde, èyi tí ó bèrẹ̀ àkókò Pentikosti tí ó parí pèlú Peteru ní Pentikosti ní wákàtí kẹta àti wákàtí kẹsàn-án. Nígbà tí Ìtọ̀sọ̀nà Olorun rán ihinrere lo sí àwọn Kẹfèrí, Korneliu ránṣẹ̀ pe Peteru ní wákàtí kẹsàn-án. Wákàtí kẹta pèlú n ṣojú ọ̀rẹ̀ àárò, àti wákàtí kẹsàn-án ọ̀rẹ̀ irọ̀lẹ̀.

Àkókò wákàtí mẹfà náà ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ àkókò ipádé ibùdó Exeter àti idààmú nílá ti October 22, 1844. Nínú Ìṣe Àwọn Àpósítélì, a ṣàfihàn Peteru gégé bí eni tí ó wà sínú isọkan pèlú àwọn yòókù tí wọn para pò jẹ̀ oḡòrùn-ún kan àti egbèrún m̀erínlélógójì ní òpin orí kiíní, nígbà tí a fi Matthias rọ̀pò Judasi. Nígbà náà ni a ti pé iye náà. Ìlọ́sìwájú kan pátó wà tí a fi hàn nínú itàn náà.

Peteru ni eni àkókò nínú yàrá òkè, lẹyìn èyi sì ni ó wà nínú tẹ̀npilì. Nígbà tí ó wà nínú yàrá òkè, ó jẹ̀ wákàtí kẹta, àti nínú tẹ̀npilì, ó jẹ̀ wákàtí kẹsàn-án. Ìfihàn ní wákàtí kẹta mú iribomi egbèrún m̀eta oḡòrùn wá.

Nígbà náà ni a ṣe iribomi fún àwọn tí wọn fi ayọ̀ gba ọ̀rọ̀ rẹ̀: ní ojọ̀ kan náà sì ni a fi tó egbèrún m̀eta oḡòrùn kún wọn. Ìṣe àwọn Àpósítélì 2:41.

Láti inú ikànsí nǒmbà ní iparí orí kìn-ín-ní, tí tí dé tǎnpìlì ní wákàtí kẹsàn-án, àkókò nàà n ń sojú fifidì èdìdì mú ẹgbẹ̀rún m̀erìnlélógòrìn àti ẹgbẹ̀rún m̀erìnlélógòjì nàà.

Àwọn ẹgbẹ̀rún m̀erìnlélógòjì [144,000] yòò gbé ihinrere idáláre nípasẹ̀ ẹgbẹ̀gbọ̀ kalẹ̀, èyí tí í ẹ ihinrere ángẹ̀lì kẹ̀ta ní òtítító. Idáláre ni işẹ̀ Ọlórún ní fifi ògo èniyàn sọ kalẹ̀ sínú erupẹ̀, gégé bí Sister White ti tọ̀ka sí i dáadáa.

“Kí ni idáláre nípa ẹgbẹ̀gbọ̀? Ó jẹ̀ işẹ̀ Ọlórún ní fifi ògo èniyàn sínú erupẹ̀, àti ní sísẹ̀ fún èniyàn ohun tí kò sí ní agbára rẹ̀ láti ẹ̀ fún ara rẹ̀. Nígbà tí èniyàn bá rí òfo ara wọn, a máa pèsè wọn láti wọ̀ òdodo Kristi. Nígbà tí wọn bá bẹ̀rẹ̀ sí í yin àti gbé Ọlórún ga ní gbogbo ojú pípé, nígbà nàà, nípa wíwo, wọn n yí wọn padà sí àwòrán kan nàà. Kí ni àtúnbí? Ó jẹ̀ sísí fún èniyàn ohun tí iwà tòótó tirẹ̀ jẹ̀, pé nínú ara rẹ̀ òun kò níye rárá. Àwọn ẹ̀kọ̀ wònyí ni ẹ̀ kò tii kọ̀ rí. A! ibá ẹ̀ pé ẹ̀ lè mọ̀ iye ọ̀kàn èniyàn.” Manuscript Releases, volume 20, 117.

Àpẹ̀rẹ̀ ihin işẹ̀ idáláre gégé bí a ti fi í hàn láti ọ̀wọ̀ ọ̀gòrún-ún m̀erìnlélógòjì ẹgbẹ̀rún nàà ni Gídíónì, ẹ̀ni tí í ẹ̀ èniyàn májẹ̀mú, nítorí a yí orúko rẹ̀ padà sí Jerubbaal. Ihin işẹ̀ Gídíónì ní í ẹ̀ pẹ̀lú bí ó ti fi ògùşò iná tí n jọ sínú ikòkò amọ̀, lẹ̀yin nàà ó fọ̀ ikòkò nàà, ó fún ipẹ̀, ó sì ké pé, “idà Oluwa àti ti Gídíónì.” Idà Gídíónì nàà sì jẹ̀ idà Oluwa pẹ̀lú, nítorí idà ni Ọ̀rò Ọlórún, èyí tí í ẹ̀ àpapọ̀ Ìwà-Ọlórún pẹ̀lú ẹ̀dà èniyàn. Ihin işẹ̀ nàà ni a sojú fún nípasẹ̀ ipẹ̀ àti igbe rẹ̀, bí ó ti n fọ̀ ikòkò nàà. Ikòkò nàà ni ẹ̀dà èniyàn, èyí tí ó gbọ̀dọ̀ jẹ̀ fifọ̀, tàbí kí a rẹ̀ ara rẹ̀ sí erupẹ̀, kí ògo imólẹ̀ Ọlórún lè tàn jáde.

Kí Gídíón tó kẹ̀de ihinrere nàà, ó kó ọ̀dúnrún ọ̀kúnrin jọ nípasẹ̀ ilàna idánwò kan. Nígbà tí ilàna nàà parí, Gídíón ní ọ̀dúnrún ọ̀kúnrin. Ọ̀dúnrún jẹ̀ idámẹ̀wáá nínú ẹgbẹ̀rún m̀eta ní Pénítíkòsiti. Wọn sojú fún ogun tí a gbé dide nínú Ísíkíẹ̀lì ọ̀gbò-ún àti méje, tí wọn sì wọ̀ inú májẹ̀mú àinípèkun.

Nítorí nàà mo sọ̀tẹ̀lẹ̀ gégé bí ó ti pa láşẹ̀ fún mi, ẹ̀mí sì wọ̀ inú wọn, wọn sì yè, wọn sì dide dúró lóri ẹ̀şẹ̀ wọn, ọ̀mọ-ogun tí ó pọ̀ gan-an. Nígbà nàà ni ó wí fún mi pé, Ọ̀mọ èniyàn, àwọn egungun wònyí ni gbogbo ilé Israẹ̀lì: kíyèsì i, wọn n wí pé, Egungun wa ti gbẹ̀, irẹ̀tí wa sì ti sẹ̀gbé: a ti gé wa kúrò ní ti apá wa. Esekíẹ̀lì 37:10, 11.

A ti gé ilé Israẹ̀lì kúrò nípa àwọn ipín rẹ̀, àti Hesekieli yòò fi hàn bí àwọn ipín Juda àti Efraimu tí a ti gé kúrò yòò ẹ̀ di orílẹ̀-èdè kan soşo. Egbé ọ̀mọ-ogun nàà ní ọ̀pá méjì tí ó ti wà níyà sọ̀tọ̀, sùgbòń tí a so pọ̀ di ọ̀pá kan soşo, nígbà tí wọn bá wọ̀ inú májẹ̀mú pẹ̀lú Ọlórún.

Pẹ̀lúpẹ̀lú, ẹ̀mi yòò bá wọn dá májẹ̀mú àlàáfíà; yòò jẹ̀ májẹ̀mú àinípèkun pẹ̀lú wọn: ẹ̀mi yòò sì gbé wọn kalẹ̀, ẹ̀mi yòò sì sọ̀ wọn di púpọ̀, ẹ̀mi yòò sì fi ibi mímọ̀ mi sí àárín wọn tí tí láé. Àgó mi pẹ̀lú yòò wà pẹ̀lú wọn: bẹ̀ẹ̀ ni, ẹ̀mi yòò jẹ̀ Ọlórún wọn, àwọn nàà yòò sì jẹ̀ èniyàn mi. Àwọn orílẹ̀-èdè yòò sì mọ̀ pé ẹ̀mi Olúwa ni ẹ̀ni tí n sọ̀ Ísírẹ̀lì di mímọ̀, nígbà tí ibi mímọ̀ mi yòò bá wa ní àárín wọn tí tí láé. Hesekieli 37:26–28.

Àwọn “orílẹ̀-èdè aláimọ̀ yòò sì mọ̀ pé Olúwa” ni ó n sọ̀ Ísírẹ̀lì di mímọ̀, nígbà tí Ó bá fi ibi mímọ̀ Rẹ̀ sí àárín wọn. Ísopọ̀ ibi mímọ̀ Ọlórún mọ̀ àwọn èniyàn Ọlórún dúró fún ísopọ̀ tǎnpìlì èniyàn pẹ̀lú tǎnpìlì àtòrunwá; nígbà tí èyí bá sì şẹ̀lẹ̀, a fi èdìdì lé àwọn olóòótó 300 ti Ọlórún, ayé nàà kò sì lè ní ikilọ̀ bí kò ẹ̀ şẹ̀ nípa rírí àwọn èniyàn kan tí a ti sọ̀ di mímọ̀ ní àkókò idààmú òfin Ọ̀jọ̀ Ísinmi.

“Iṣẹ̀ Èmí Mímó ni láti dá ayé lójú nípa ẹ̀sẹ̀, nípa òdodo àti nípa idájó. A lè kilò fún ayé nìkan nípa rírí àwọn tí wọn gba òtító gbó tí a sọ di mímó nípasẹ̀ òtító, tí wọn n hùwà gégé bí ilàna gíga àti mímó, tí wọn n fi hàn, ní itumọ̀ gíga àti títóbi, ilà iyàtò láàárín àwọn tí n pa àwọn àṣẹ̀ Olórún mọ̀, àti àwọn tí n tẹ̀ wọn mọ̀lẹ̀ lábẹ̀ ẹ̀sẹ̀ wọn. Ìsòdimímó ti Èmí n fi iyàtò tó wà láàárín àwọn tí wọn ní èdidì Olórún hàn, àti àwọn tí n pa ojó isinmi èké kan mọ̀. Nígbà tí idánwò bá dé, a ó fi hàn ní kedere ohun tí àmì ẹ̀ranko náà jẹ̀. Ìyẹn ni pípa ojó Àikú mọ̀. Àwọn tí, lẹ̀yìn tí wọn ti gbó òtító, tí wọn sì sì n ka ojó yí sí mímó, n rú àfowókọ̀ ọ̀kúnrin ẹ̀sẹ̀ náà, ẹ̀ni tí ó ronú láti yí àkókò àti òfin padà.” Bible Training School, December 1, 1903.

Ibi mímó Olórún ni a so pọ̀ mọ̀ ijọ Rẹ̀ nígbà tí ijọ bá yípadà kúrò ní ijọ oníjàkadì sí ijọ aláṣẹ̀gun. Májẹ̀mú tí Èsẹ̀kiẹ̀lì tọ̀ka sí ni a fi hàn ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú isopopọ̀ ọ̀pá méjèjì, tí wọn di orílẹ̀-èdè kan náà.

Sọ fún wọn pé, Báyi ni Olúwa Olórún wí; Kiyèsí i, èmi yóò mú ọ̀pá Jófẹ̀fù, tí ó wà ní ọ̀wọ̀ Éfúrámù, àti àwọn ẹ̀yà Israẹ̀lì ẹ̀lẹ̀gbẹ̀ rẹ̀, èmi yóò sì fi wọn kún un, àní pẹ̀lú ọ̀pá Júdá, èmi yóò sì sọ wọn di ọ̀pá kan, wọn yóò sì di ọ̀kan ní ọ̀wọ̀ mi. Àti àwọn ọ̀pá tí iwọ̀ kọ̀ sí yóò wà ní ọ̀wọ̀ rẹ̀ níwájú ojú wọn. Kí o sì sọ fún wọn,

Báyi ni Olúwa Olórún wí; Kiyèsí i, èmi yóò mú àwọn ọ̀mọ̀ Ísírẹ̀lì láti àárín àwọn aláìkọ̀là, níbi tí wọn ti lọ, èmi yóò sì kó wọn jọ láti gbogbo ẹ̀gbẹ̀, èmi yóò sì mú wọn wọ̀ ilẹ̀ wọn fúnra wọn: Èmi yóò sì sọ wọn di orílẹ̀-èdè kan ní ilẹ̀ náà lórí àwọn òkè Ísírẹ̀lì; ọ̀ba kan yóò sì jẹ̀ ọ̀ba fún wọn gbogbo: wọn kì yóò sì tún jẹ̀ orílẹ̀-èdè méjì mọ̀, bèẹ̀ ni a kì yóò tún pín wọn sí ijọ̀ba méjì mọ̀ rára: Wọn kì yóò sì tún fi àwọn òrìṣà wọn bà ara wọn jẹ̀ mọ̀, tàbí pẹ̀lú àwọn ohun iríra wọn, tàbí pẹ̀lú èyíkẹ̀yíi nínú àwọn irékojá wọn: sùgbọ̀n èmi yóò gbà wọn là kúrò nínú gbogbo ibùgbé wọn, níbi tí wọn ti ṣẹ̀, èmi yóò sì wẹ̀ wọn mọ̀: bèẹ̀ ni wọn yóò jẹ̀ èniyàn mi, èmi yóò sì jẹ̀ Olórún wọn. Èsẹ̀kiẹ̀lì 37:19–23.

Ọ̀pá Éfúrámù àti ọ̀pá Júdá ni àwọn itúkà méjì ọ̀dún 2520 sí Éfúrámù àti Júdá tí wọn dé iparí wọn ní 1798 àti ní October 22, 1844, lésèsè. Wọn di orílẹ̀-èdè kan soṣo ti Ísírẹ̀lì ti ẹ̀mí ti òde òní ní October 22, 1844, nígbà tí iṣẹ̀ iwènumọ̀ àwọn èniyàn Rẹ̀, tàbí ibi mímó Rẹ̀, bèrè. Itàn náà jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ itàn àwọn ẹ̀gbẹ̀rún mérénlélógórin [144,000] tí a ó sọ di mímó (wènumọ̀) nípasẹ̀ Ọ̀jìṣẹ̀ Májẹ̀mú náà, ẹ̀ni tí ó fi ojìjì wá sí tẹ̀npìlì rẹ̀ ní àkókò òfin Ojọ̀ Àikú. Nígbà tí iyókúró ẹ̀gbìn yẹn bá ṣẹ̀, diẹ̀ ṣáájú òfin Ojọ̀ Àikú, ijọ̀ tó ṣẹ̀gun yóò ní ọ̀ba kan lórí wọn, ọ̀ba náà sì ni Dafidi, ẹ̀ni tí ó bèrè ijọ̀ba rẹ̀ ní ọ̀mọ̀ ọ̀dún mètálélógbọ̀n. Ọ̀un gan-an ni Dafidi náà tí ó wà nínú Matthew orí kìn-in-ní, gégé bí iran kẹ̀rinlá láti ọ̀wọ̀ Abraham. Èyí n fi ẹ̀lẹ̀rìi kẹ̀ta kan ti Dafidi hàn ní àkókò òfin Ojọ̀ Àikú. Ẹ̀gbẹ̀ ọ̀mọ̀-ogun alágbára tí a gbé díde láti inú ọ̀pá méjèjì ni ọ̀ba Dafidi n darí, nígbà tí a bá ti yọ̀ àwọn èpò kúrò nínú ijọ̀.

“Dafidi iránṣẹ̀ mi yóò sì jẹ̀ ọ̀ba lórí wọn; olùṣọ̀-àguntàn kan náà ni gbogbo wọn yóò ní: wọn yóò máa rìn nínú àwọn idájó mi pẹ̀lú, wọn yóò sì pa àwọn ilàna mi mọ̀, wọn yóò sì ṣẹ̀ wọn. Wọn yóò sì máa gbé ní ilẹ̀ tí mo fi fún Jakọ̀bu iránṣẹ̀ mi, níbi tí àwọn baba yín ti gbé; wọn yóò sì máa gbé nínú rẹ̀, àní àwọn tìkára wọn, àti àwọn ọ̀mọ̀ wọn, àti àwọn ọ̀mọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ wọn títi láé: Dafidi iránṣẹ̀ mi yóò sì jẹ̀ ọ̀mọ̀-aládé wọn títi láé.” Hesekeieli 37:24, 25.

Ẹ̀gbẹ̀ ọ̀mọ̀-ogun náà pẹ̀lú ni àwọn àlùfàà inú 1 Peteru orí kejì, tí wọn jẹ̀ ọ̀gbọ̀n ọ̀dún nígbà tí wọn bèrè iṣẹ̀ iránṣẹ̀ wọn.

Èyin pèlú, gégé bí òkúta aláàyè, ni a n kọ yín sókè di ilé ẹmí, ìṣèrè alufaa mímọ, láti máa rú àwọn ẹbọ ẹmí tí ó ẹ itẹwógbà lódò Olórún nípasè Jesu Kristi. 1 Peteru 2:5.

Àwọn àlúfàà wònyẹn ni a tún ṣàpẹrẹ wọn nípasè àwọn oníwàásù Míléráítì ọ̀dúnrún m̀eta tí wọn mú àwọn àtẹ ìṣirò 1843 ọ̀dúnrún m̀eta tí a tẹ jáde, tí wọn sì lo àwọn àtẹ nàà láti mú ifèsèrò nàà lo sí iran wọn.

“Lẹyìn ijíròrò diẹ lóri kókó ọ̀rò nàà, a dibò fohùnṣòkan pé kí a ẹ àtẹjádé lithographi irinwó m̀eta tí ó jọ èyí, èyí tí a sì ẹ láipé. Wọn n pè wọn ní ‘àwọn chart ’43.’ Èyí jẹ Àpéjọ kan tí ó ẹ pàtàkì gidigidi.” The Autobiography of Joseph Bates, 263.

“Nísinsinyí itàn wa fi hàn pé ọ̀ké àimoye ni wọn n kòni láti inú àwọn àtẹ ìṣirò àkókò kan nàà tí William Miller n lò, gbogbo wọn sì jẹ irú kan nàà. Nígba nàà, ìṣòkan iranṣé nàà ni pé gbogbo rẹ dojú kọ kókó kan soṣo, ibòwá Olúwa Jèsù ní àkókò kan pàtó, 1844.” Joseph Bates, Early SDA Pamphlets, 17.

Àwọn oníwàásù Míléráítì m̀eèédógbòn nàà ẹ ìṣe wọn ní àkókò itàn àngẹli àkókó, imísí sì jẹ kí a mọ pé àngẹli àkókó nàà jẹ àpẹrẹ àngẹli keta. Gégé bí Joseph Bates ti sọ, “gbogbo wọn jẹ ti iran kan nàà.” Gídíóni pa á mọ fún ogun rẹ tí ó jẹ ọ̀dúnrún m̀eta pé kí wọn ẹ gégé bí òun ti ẹ. Àwọn oníwàásù Míléráítì m̀eèédógbòn nàà, tí a fi ogun Gídíóni tí ó jẹ ọ̀dúnrún m̀eta ṣàpẹrẹ wọn, ni a ó fi sí ibámu ní 9/11, níbi tí a ti fi agbára fún ìṣepò àkókó, tí idánwò sì ti bèrè.

Nígba nàà ni Jerubbaali, ẹni tí í ẹ Gideoni, àti gbogbo àwọn èniyàn tí ó wà pèlú rẹ jí ní kùtùkùtù, wọn sì dó sí etí kànga Harodu: bèè ni egbé ọmọ-ogun àwọn ará Midiani wà ní apá àríwá wọn, lẹbàà òkè Moreh, nínú àfonífojì. OLÚWA sì sọ fún Gideoni pé, Àwọn èniyàn tí ó wà pèlú rẹ pò jù fún mi láti fi àwọn ará Midiani lé wọn lówó; kí Israẹli má bàa yangàn ara wọn sí mi, pé, Ọwọ ara mi tikára rẹ ni ó gbà mí là. Nítòrí nàà, lo bá yí, kéde sí etí àwọn èniyàn nàà, pé, Ẹnikẹni tí ó bá n bèrù, tí ó sì fòyà, kí ó padà, kí ó sì kúrò ní kùtùkùtù kúrò ní òkè Gileadi. Àti pé, nínú àwọn èniyàn nàà, egbèrún m̀ejilélógún ni ó padà; egbèrún m̀ewáá sì kù. OLÚWA sì tún sọ fún Gideoni pé, Àwọn èniyàn nàà sì pò jù; mú wọn sòkalẹ sí ibi omi, ẹmi yóò sì dán wọn wò fún ọ níbè: yóò sì rí bèè pé, ẹni tí mo bá sọ fún ọ pé, Ẹni yí ni yóò bá ọ lo, òun nàà ni yóò bá ọ lo; ẹni tí mo bá sì sọ fún ọ pé, Ẹni yí kì yóò bá ọ lo, òun nàà kì yóò lo.

Nítòrí nàà, ó mú àwọn èniyàn sòkalẹ lo sí etí omi; OLÚWA sì wí fún Gídíóni pé, Gbogbo ẹni tí ó bá fi ahon rẹ yò omi bí ajá ti n yò, iwọ yóò yà á sọtò sí apá kan; bèè gégé ní gbogbo ẹni tí ó bá kúnlẹ lóri eékún rẹ láti mu omi. Iye àwọn tí wọn yò omi, tí wọn sì fi ọwọ wọn mú un dé ẹnu wọn, jẹ ọ̀dúnrún ọkúnrin: ṣùgbon gbogbo iyókù àwọn èniyàn nàà kúnlẹ lóri eékún wọn láti mu omi. Àwọn Onídáájọ 7:1–6.

Orúkọ Gideoni ni a yí padà sí Jerubbaali, tí ó túmò sí “láti bá Baali jà.” Gideoni túmò sí “olùgé lulẹ,” Johanu Oníbatisimu sì fi àáké sí isalẹ igi nàà. Johanu ẹ àfihàn àpẹrẹ William Miller, ojìṣe àngẹli àkókó, ní ibè ni Gideoni sì bá a mu. Gideoni ni Miller, Elijah alpha, nínú itàn àwọn àngẹli m̀eta.

Àwọn ará Midiani ni ọtá ihà àríwá, wọn sì dó sí egbé òkè Moreh, Gideoni sì wà lẹgbẹẹ kànga Harodi, èyí tí itumò rẹ jẹ ibèrù àti ẹrù. 9/11 mú ìṣelẹ ẹrù-ibánisòrò wólé, iranṣé àkókó sì jẹ ipè láti bèrù Olórún. Gideoni wà ní 9/11, ní kànga Harodi (ẹrù-ibánisòrò), ọtá ihà àríwá sì wà ní àfonífojì

lẹgbẹẹ òkè Moreh, èyí tí ìtumò rẹ jẹ òjò ibèrè. Ní 9/11 ifòkànsínká òjò ikéyìn, èyí tí í ẹ òjò ibèrè, berè sí í rọ láti orí òkè Moreh. Lẹyìn àkókò nínú àwọn àdánwò méjì náà, wọn rán egbèrún méjilélógún náà padà sí ilé láti orí òkè Gileadi. Gileadi tùmò sí àmì ọ̀nà, àmì ọ̀nà tí a ti rán egbèrún méjilélógún náà padà sí ilé sì ni ibànújẹ àkókò ti April 19, 1844 tàbí July 18, 2020. Méjilélógún ni ó samisi àmì ọ̀nà ibànújẹ àkókò, gégé bí 22 ẹ fi hàn ojú tí ibànújẹ ńlá dé ní October 22, 1844.

Ìdánwò tí ó tẹ lé e ni idánwò omi, tí a fi itàn àwọn Millerite sàpèjúwe rẹ nípasẹ̀ àpèjọ ibùdó Exeter, níbi tí agó méjì wà tí ó ní ibàsepò pèlú omi, nípa bẹ̀e tí wọn sojú fún egbé méjì àwọn olùjosin. Exeter tùmò sí “agó olódi lóri omi,” agó kejì sì ni àwọn wúndiá ašiwèrè láti Watertown gbé. Exeter sojú fún idánwò omi Gideoni, sùgbón kí í ẹ omi náà gan-an bẹ̀e, bí kò ẹ ọ̀nà tí a lò láti mu omi náà. Egbé kan rẹ̀wèsi jù láti máa tẹ̀sìwájú bí wọn ẹ ní ka omi náà soke, egbé kejì sì ní bá a lọ síwájú. Egbé kan ni egbé aláre, tí Leah sojú fún ní ifarówèrò pèlú Rakeli, ẹni tí ó jẹ arinrin-àjò rere.

Ìṣe-òjìṣe Future for America jẹ Gídíónì ní 9/11, nígbà tí àkókò nínú idánwò méjì yòò wé kíláasi ńlá kan kúrò nínú egbé Gídíónì. Ìṣẹ̀lẹ̀ ipaniláyà ti 9/11 ní tọ̀ka sí kànga Harodi tí ibèrù àti iderù, òkè Moreh sì ní tọ̀ka sí ibèrè òjò àipé. Ìyapa kan ṣẹ̀lẹ̀ ní July 18, 2020 nígbà tí egbàà mọ̀kànlélógún fi kúrò, báyii sì ẹ àmì didé àkókò idádúró pèlú nọmbà méjilélógún. Ọ̀dúnrún Gídíónì ni àwọn tí wọn kojá idánwò kejì, èyí tí í ẹ idánwò ọ̀nà-ilàná òjò àipé gégé bí a ti fi hàn nínú Isaiah twenty-eight.

Pétèrù wà ní Panium pèlú ní Pèntíkòsì. Pèntíkòsì ni òfin Ojọ-Àikú, Dánièlì orí kètálá ẹ̀sẹ̀ kẹrinlá [Daniel eleven] ẹ̀sẹ̀ kẹrindínlógún sì tún jẹ òfin Ojọ-Àikú. Ẹ̀sẹ̀ kètálá tí títí dé kẹ̀ẹ̀dógún nínú orí kètálá [chapter eleven] ti Dánièlì ni Panium, àwọn ẹ̀sẹ̀ wọnyẹn sì dúró fún itàn àsoṭelẹ̀ ti òde tí ní darí sí òfin Ojọ-Àikú; Pétèrù sì nínú Ìṣe Àwọn Àpòsítèlì, ní wákàtí kẹta àti kẹsàn-án, dúró fún itàn àsoṭelẹ̀ ti inú tí ní darí sí òfin Ojọ-Àikú. Ilà òde ní fi itàn tí ní darí sí àmì ẹranko hàn, ilà inú sì ní fi itàn didi àmì idimò àwọn ọ̀kẹ̀ mẹ̀rinlélógórin [one hundred and forty-four thousand] hàn. Níwọ̀n bí Pétèrù ti jẹ ààmì pàtàkì gidigidi nínú itàn òde àti itàn inú tí ó wà nísinsinyí nínú ilàná imúṣe, ó dà bí ohun tí ó yẹ láti fi Pétèrù sínú àyíká àsoṭelẹ̀ tí ní sàré lábẹ̀ ikànsí ojù-òde ti Ìwé Mímó.

Àwọn àsoṭelẹ̀ Mèsáyà méjilá tí a fi àmì hàn pé wọn ti ẹ ní inú iwé Mátíù ní sàpẹ̀rẹ̀ itàn àwọn egbèrún ogórùn-ún mẹ̀rinlélógójì. “Àkókò òpin” ní fi ibèrè ìṣisẹ̀ àtúnṣe hàn, àti gégé bí ibi Áaróni àti Mósè ẹ fi “àkókò òpin” hàn nínú itẹ̀sìwájú ilà Mósè, alfa Kristi, bẹ̀e náà ni ibi Jòhánù, àti ti Jèsù arákúnrin iyá rẹ̀ fi “àkókò òpin” hàn ní ọ̀dún 1989. Bí ó bá yẹ kí a ronú lóri àwọn àsoṭelẹ̀ Mèsáyà méjilá náà ní di ohun tí ó túbò fa ifẹ̀-sii, nígbà tí a bá fi í sínú àyíká rẹ̀ nípa gbígbé ibèèrè miiran dide. Ìwé wo miiran nínú Bíbèlì ni ó fi àmì hàn sí ọ̀pọ̀ imúṣe Mèsáyà tó pọ̀ tó bẹ̀e gégé bí a ti rí nínú Mátíù?

“Ìṣe Ọ̀lórùn lóri ayé fi hàn, láti iran dé iran, ifarajo tí ó ẹ kedere ní gbogbo àtúnṣe ńlá tàbí ìṣisẹ̀ ẹ̀sìn. Àwọn ilàná ibàsepò Ọ̀lórùn pèlú ẹ̀niyàn jẹ̀ èyí kan náà ní gbogbo igbà. Àwọn ìṣisẹ̀ pàtàkì tí isinsin yìi ní àfígbá wọn nínú àwọn ti àtíjọ, irírí ijọ ní àwọn igbà isáájú sì ní àwọn ẹ̀kọ̀ tí ó níyẹ̀ lóri gidigidi fún àkókò tiwa fúnra wa.” The Great Controversy, 343.

Gbogbo ìṣisẹ̀ àtúnṣe ní ibi ibèrè kan, èyí tí a pé ní “àkókò òpin,” nínú iwé Dánièlì. Àkókò òpin nínú ìṣisẹ̀ àtúnṣe ti Kristi ni ibi Rẹ̀, èyí tí ó jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ fún ọ̀dún 1798 àti 1989 méjèjì,

Àmi Ọ̀nà Mèsáyà Àkókó—1989

Wọn sì wí fún un pé, Ní Bẹ̀tílehẹmu ti Judea: nítórí báyii ni a ti kọ ọ́ nípasẹ̀ wòlìí pé, Ẹ̀wọ̀ Bẹ̀tílehẹmu, ní ilẹ̀ Juda, kí í ẹ̀ni tí ó kéré jù láàárín àwọn aláakòóso Juda: nítórí nínú ẹ̀ni ní Aláakòóso kan yóò ti jáde, ẹ̀ni tí yóò máa ẹ̀kọ̀sọ̀ àwọn ẹ̀niyàn mi Israẹ̀li. Mátíù 2:5, 6.

Àsọtẹ̀lẹ̀

Ẹ̀wọ̀n Ẹ̀wọ̀, Bẹ̀tílehẹmu Efrata, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé Ẹ̀wọ̀ kéré láàárín egbẹ̀egbẹ̀rún Juda, síbẹ̀ láti inú ẹ̀ni ní ẹ̀ni náà yóò ti jáde wá sódò mi, ẹ̀ni tí yóò jẹ̀ aláakòóso ní Israẹ̀li; ẹ̀ni tí ijáde ẹ̀ni tí wá láti igbà àtíjọ̀, láti ayérayé. Míkà 5:2.

Ọ̀dún 1989 ni àkókò ọ̀pin fún ìṣísẹ̀ àngẹ̀li kẹ̀ta. Ó dé lẹ́yìn ọ̀dún 126 láti igbésẹ̀ ìṣòtẹ̀ ti 1863, a sì sàpẹ̀rẹ̀ ẹ̀ni nípasẹ̀ Ronald Reagan àti George Bush àgbà. Àkókò ọ̀pin nínú ìtàn Mòsẹ̀ ni ibí Àróni àti Mòsẹ̀, gégé bí àkókò ọ̀pin nínú ìtàn Kristi ẹ̀ni jẹ̀ ibí Johanu Oníbatisí àti Kristi. Nígbà tí a sí iwé Dániẹ̀li sílẹ̀, gégé bí a ti ẹ̀ni é ní 1989, imúgbòòrò imò wà. Imúgbòòrò imò náà sì ní mú lẹ́ sí àmì-ọ̀nà kejì, ní fífí idánimò hàn nígbà tí a bá mú iranṣẹ̀ idánwò dàgbà láti inú imò tí a sí sílẹ̀.

Gbogbo ìṣísẹ̀ àtúnṣe máa ní fí àmì sí àkókò kan nígbà tí a bá ẹ̀ni ẹ̀ni ìhìnre náà ní ọ̀nà tó dá lóri ilàna, lẹ́yìn èyí tí ó sì di ìhìnre idánwò. Kristi máa ní sàlàyé idánwò náà nígbà gbogbo sáájú kí Ó tó di àwọn ọ̀kúnrin àti àwọn obìnrin ní ojúṣe nípa idánwò náà. A sọ fún Adamu àti Efa tẹ̀lẹ̀ nípa àwọn àbájáde tí yóò wáyé bí wọn bá sàìgboràn, Ọ̀lórún kò sì yí padà láéláé.

OLÚWA Ọ̀lórún sì pàṣẹ̀ fún ọ̀kúnrin náà, pé, Nínú gbogbo igi inú ọ̀gbà ni Ẹ̀wọ̀ lè jẹ̀ lófẹ̀: Ẹ̀wọ̀n nínú igi imò rere àti búburú, Ẹ̀wọ̀ kò gbọ̀dò jẹ̀ nínú ẹ̀ni: nítórí ní ojò tí Ẹ̀wọ̀ bá jẹ̀ nínú ẹ̀ni, dájúdájú Ẹ̀wọ̀ yóò kú. Jẹ́nẹ̀sísì 2:16, 17.

William Miller “fí ilàna múlẹ̀” fún ìhìn idánwò ti àngẹ̀li kìn-ín-ní láti ọ̀dún 1831 sí 1833. Ìhìn ti ọ̀górún-ún méjilélógójì egbẹ̀rún náà ni a fí ilàna múlẹ̀ ní 1996, pẹ̀lú itẹ̀jádẹ̀ iwé iròyìn Time of the End tí ó bo ẹ̀ṣè mẹ̀fà ikeyin Danieli mọ̀kànlá, tí a sí sílẹ̀ ní 1989. Ní ọ̀dún náà ni a tún tẹ̀ itẹ̀jádẹ̀ tí a pè ní, Prophetic Time Lines, jáde, ó sì gbé kalẹ̀ ọ̀nà imúlò tí ó lágbara ju àwọn ọ̀fin tí William Miller gbà múlẹ̀ lọ ní igbà méjilélógún. Àwọn ọ̀fin wọ̀nyí ni a ti gbé kalẹ̀ nísinsin yí nínú itẹ̀jádẹ̀ Prophetic Keys. Àwọn ọ̀fin tí gbogbo àwọn tí yóò máa kéde ìhìn àngẹ̀li kẹ̀ta yóò lò ni ọ̀fin Miller.

“Àwọn tí wọn wá nínú ikéde ọ̀rọ̀ àngẹ̀li kẹ̀ta ní yẹ̀ Ẹ̀wọ̀ Mímọ̀ wò gégé bí ilàna kan náà tí Bàbà Miller gbà.” Review and Herald, November 25, 1884.

Àwọn ọ̀fin Miller ni alfa, àwọn Kókó-àṣírí Wòlìí sì ni omega. Ọ̀nà kan soṣo láti borí ìhìn-ìṣẹ̀ idánwò wòlìí ni láti lo ọ̀nà imúlò ikẹ̀kọ̀ tí a ti sàlàyé nínú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lórún. A kò lè yà ìhìn-ìṣẹ̀ ọ̀títọ̀ kúrò lódò ọ̀nà imúlò ọ̀títọ̀ tí ní fí ìhìn-ìṣẹ̀ náà múlẹ̀. Nínú gbogbo ìṣíkiri àtúnṣe, a máa ní gbé ìhìn-ìṣẹ̀ idánwò fún iran yẹn kalẹ̀, ó sì ní ọ̀nà imúlò tí ó tọ̀ gégé bí apá kan nínú àmì ọ̀nà náà. Ìhìn-ìṣẹ̀ Miller dá lóri síṣí idimọ̀ iwé Daniel. Ìhìn-ìṣẹ̀ ẹ̀ni ní ìhìn-ìṣẹ̀ Gideoni, nítórí pé ó tún mú ogun egbẹ̀rún mẹ̀ta wá jáde.

Ó sì pín àwọn ọ̀kúnrin ọ̀dúnrun náà sí egbé mẹ̀ta, ó sì fí ipè kan sí ọ̀wọ̀ olúkúlùkù ẹ̀niyàn, pẹ̀lú àwọn ikòkò ọ̀fiffo, àti àwọn fitilá ní inú àwọn ikòkò náà. Ó sì wí fún wọn pé, Ẹ̀ máa wo mí, kí ẹ̀ni sì ẹ̀ni gégé bí mo ẹ̀ni ẹ̀ni: sí kiyèsì i, nígbà tí mo bá dé etí ibudó náà, yóò sì rí bẹ̀ pé, gégé bí

mo se n se, beè ni kí e se. Nígba tí èmi àti gbogbo àwọn tí ó wà pèlú mi bá fi ipè fọn, nígbà nàa ni kí e fi àwọn ipè nàa fọn pèlú ní gbogbo ègbé ibudó nàa, kí e si wí pé, Idà Oluwa, àti ti Gideoni. Àwọn Onídàájó 7:16–18.

Ihìn işe Miller ni “kàkàkí,” àti “idà.” Síbè, idà nàa jé ti Gideoni àti ti Olúwa pèlú. Ọ̀rò Olúwa ni a tẹ́ jáde ní 1611, àti ọ̀dún 220 lẹ́yìn nàa Miller tẹ́ ihìn işe rẹ́ ti ángẹ̀lì kinní jáde. A tẹ́ Ìkéde Òminira jáde ní 1776, àti ọ̀dún 220 lẹ́yìn nàa ní 1996, a tẹ́ ihìn işe ángẹ̀lì kẹta jáde. Ti Miller jé ihìn işe inú ti ángẹ̀lì kinní fún àwọn ènìyàn Ọ̀lórùn, gégé bí a ti sàpẹ̀rẹ̀ rẹ́ nínú iran odò Ulai, tí n kẹde işisi idájó. Ihìn işe ángẹ̀lì kẹta ti Future for America ni ihìn işe ọ̀de ti àwọn ènìyàn Ọ̀lórùn, gégé bí a ti sàpẹ̀rẹ̀ rẹ́ nínú iran odò Hiddekel, tí n kẹde ipiparí idájó.

Ọ̀nà işe àsoṭelẹ̀ ni a sàfihàn nínú ọ̀kan lára àwọn àsoṭelẹ̀ Mèsáyà tí Mátíù tọ́ka sí gégé bí èyí tí a mú se nípasẹ̀ Kristi, àti ní sise beè ó n se apẹ̀rẹ̀ ọ̀dún 1831, pèlú “bàbá” tí ó dúró fún ọ̀mọ̀ rẹ́ ní ọ̀dún 1996. Àwọn elerí méjì ti ọ̀nà işe jé alfa àti omega, àti pèlú ikópa onṣe ènìyàn, papò ni wọn n fidí ibasepò bàbá àti ọ̀mọ̀ múlẹ̀, èyí tí í se ibasepò iranṣe Èlìjà ti Malaki. Àwọn ọ̀kàn bàbá ni a yí padà sí ọ̀dò àwọn ọ̀mọ̀, beè si ni ti àwọn ọ̀mọ̀ sí ọ̀dò àwọn bàbá. A gbòdò so àwọn òfin Miller pò mó àwọn òfin tí a pe ní Àwọn Kòkòrò Àsoṭelẹ̀. Imólẹ̀ tuntun gbòdò jé èyí tí a kó sórí imólẹ̀ àtíjọ̀. Àwọn tí wọn bá yan láti má lo ọ̀nà işe ọ̀dún 1831 àti 1996 ni a fi ègún je. Egbé kan ni a fi ègún je, egbe keji si ni a bu kún. Yíyan nàa wà lówó rẹ́?

Àmì Àmì Mèsáyà Keji —1996

Kí a lè mú un se nípa èyí tí a so láti enu wólí, pé, Èmi yóò la enu mi sílẹ̀ nínú ọ̀we; èmi yóò so ohun tí a ti fi pamó láti ipilẹ̀ ayé. Mátíù 13:35.

Asotelẹ̀

Èmi yóò fi ọ̀we là enu mi; èmi yóò so àwọn ọ̀rò òkùnkùn ti àtíjọ̀. Sáàmù 78:2.

Àwọn ọ̀rò òkùnkùn; àwọn ọ̀we tí Kinníun èyà Júda “n so” jé ifihàn otító lóri ilà lóri ilà, àwọn otító tí a ti di èdidi lé, tabí tí a ti pa mó láti ipilẹ̀ ayé. Nígba tí a bá ti fi ọ̀rò nàa lélé ní òfin, lẹ́yìn nàa a máa fi agbára fún un nípasẹ̀ imúṣe àsoṭelẹ̀ kan tí ó samisi iberè akókò idánwò.

Nígba tí ọ̀jò àipèyà ikéyìn berè sí í rọ̀ dièdiè ní Ojọ̀ Kẹ̀sàn-án, oṣù Kẹ̀sàn-án, ọ̀dún 2001, işòtẹ̀ ti 1888 àti ti Kóra ni a tún se. Ní işòtẹ̀ Minneapolis ti 1888 àti pèlú işòtẹ̀ Kóra, àwọn iranṣe tí Ọ̀lórùn yàn ni a kò, pò mó ihinrere tí wọn gbé kalẹ̀. Ọ̀mọ̀ pèlú omi iwè ni a jù sóde pò. Wọn jù wọn sóde lóri idí pé gbogbo àwùjọ̀ nàa jé mímó gégé bí àwọn tí Ọ̀lórùn ti yàn. Àwọn ọ̀lòtẹ̀ kò lè rí iwà-Ọ̀lórùn nínú àwọn iranṣe ènìyàn nàa. Gbogbo ohun tí wọn lè rí ni ara wọn, iwà ènìyàn tí kò ní iwà-Ọ̀lórùn, nitorí nàa wọn ro pé gbogbo ènìyàn jé kan nàa.

Ní báyií, Kóra, ọ̀mọ̀ Ísà, ọ̀mọ̀ Kóhàti, ọ̀mọ̀ Léfi; àti Dátàni àti Àbírámù, àwọn ọ̀mọ̀ Èlìábù; àti Óni, ọ̀mọ̀ Pélétì, àwọn ọ̀mọ̀ Rúbèni, mú àwọn ènìyàn: Wọn sì dide síwájú Mòsè, pèlú diè nínú àwọn ọ̀mọ̀ Ísirèlì, ọ̀dúnrun méjì aádọta àwọn ọ̀mọ̀-aládé ijọ̀, eni olókiki nínú apéjọ̀, àwọn ènìyàn orúkọ nílá: Wọn sì kó ara wọn jọ̀ sí Mòsè àti sí Áaróni, wọn sì wí fún wọn pé, E ti fi púpọ̀ jù lé ara yín, níwọn bí gbogbo ijọ̀ ti jé mímó, olúkúlùkù wọn, tí Olúwa sì wà láárín wọn: èese tí e fi gbé ara yín ga ju ijọ̀ Olúwa lọ? Núméri 16:1–3.

Ìṣòtẹ̀ Kora, 1888, àti 9/11 ni a ṣàfihàn gégé bí ikò láti teríba fún yíyàn Ọlórún nípa aṣáájú tí Ó ti yàn, nígbà tí wọn fi ìgbẹ̀kẹ̀lẹ̀ sí ìtumò èké kan ti ijọ Ọlórún. Jeremiah ṣàfihàn ìṣẹ̀lẹ̀ kan náà nígbà tí àwọn ọlòtẹ̀ náà sọ pé, “tẹ̀npilì Olúwa, tẹ̀npilì Olúwa ni wònyí.”

Ọ̀rọ̀ tí ó tọ̀ Jeremáyà wá láti ọ̀dọ̀ Olúwa, pé,

Dúró ní ẹ̀nu-ọ̀nà ilé Olúwa, kí o sì kéde ọ̀rọ̀ yíi níbẹ̀, kí o sì wí pé, Ẹ̀ gbọ̀ ọ̀rọ̀ Olúwa, gbogbo yín èniyàn Júdà, tí n wọ ẹ̀nu-ọ̀nà wònyí láti wá Olúwa sìn. Báyí ni Olúwa àwọn ọ̀mọ-ogun, Ọlórún Ísírẹ̀lì, wí: Ẹ̀ tún ọ̀nà yín àti ìṣẹ̀ yín ṣe, èmi yóò sì jẹ́ kí ẹ̀ máa gbé ibi yíi. Ẹ̀ má ṣe fi ọ̀kàn yín lé ọ̀rọ̀ èké, ní wí pé, Tẹ̀npilì Olúwa, Tẹ̀npilì Olúwa, Tẹ̀npilì Olúwa, ni wònyí.

Nítórí bí ẹ̀ bá tún ọ̀nà yín àti ìṣẹ̀ yín ṣe pátápátá; bí ẹ̀ bá fi ọ̀dodo dá idájọ̀ láàárín èniyàn kan àti aláduúgbò rẹ̀; bí ẹ̀ kò bá ni inúnibíni sí àjẹ̀jì, ọ̀mọ̀ aláìni baba, àti opó, tí ẹ̀ kò sì ta èjẹ̀ aláìṣe sílẹ̀ ní ibi yíi, bẹ̀ẹ̀ ni ẹ̀ kò sì máa tọ̀ àwọn ọlórún miiran léyìn sí ipalára ara yín: Nígbà náà ni èmi yóò mú yín gbé ní ibi yíi, ní ilẹ̀ tí mo fi fún àwọn baba yín, láé àti láélaé.

Kíyèsí i, èyin n gbẹ̀kẹ̀lẹ̀ ọ̀rọ̀ èké, èyí tí kò lè ṣe èrè. Jeremiah 7:1–8.

Àwọn ọ̀rọ̀ èké àwọn Júù ní àkókò Jeremiah, ni àwọn ọ̀rọ̀ èké ti Kora àti àwọn ẹ̀gbé rẹ̀, àwọn ọlòtẹ̀ ti 1888 àti dájúdájú, àwọn ọlòtẹ̀ ti 9/11. Wọn ni àwọn irọ̀ tí àwọn ọ̀mùtíra Efraimu fi n fara pamọ̀ sí ní abẹ̀ wọn nínú Isaiah meèèdógbòn.

Nítórí náà, ẹ̀ gbọ̀ ọ̀rọ̀ Oluwa, èyin èniyàn ẹ̀lẹ̀gàn, tí n ṣàkóso àwọn èniyàn wònyí tí n bẹ̀ ní Jerusalemu. Nítórí ẹ̀ ti wí pé, A ti dá majemu pọ̀ mó ikú, a sì ti bá ọ̀run àpáàdi ṣe àdéhùn; nígbà tí àjàkálẹ̀ ikà tí n kún bí omi yóò kojá, kí yóò dé bá wa: nítórí a ti sọ irọ̀ di ibi isádi wa, a sì ti fi ètàn pamọ̀ ara wa sí abẹ̀ rẹ̀. Isaiah 28:14, 15.

Ó tún jẹ́ irọ̀ tí ó ṣàfihàn àìní ifé fún Ọ̀títọ̀, èyí tí n mú itanràn àgbára wá nínú 2 Tẹ̀salóníkà.

Àti nítórí èyí ni Ọlórún yóò rán itanràn líle sí wọn, kí wọn lè gba irógbón gbó: kí a lè dá gbogbo àwọn tí kò gba ọ̀títọ̀ gbó lẹ̀bi, ṣùgbón tí wọn ní inú dídùn nínú àìṣòdodo. 2 Thessalonians 2:11, 12.

“Àwọn ọ̀rọ̀ èké” náà n ṣàpẹ̀rẹ̀ èrò ọ̀mùgò pé ibẹ̀ ni ijọ̀ ni a ti n rí ìgbàlà, kí i ṣe nínú àwọn ojìṣẹ̀ àyànfẹ̀ àti àwọn ihinrere àyànfẹ̀ wọn. Ìsopò láàárín Ọlórún àti èniyàn ni a n mú ṣe, tí a sì n pa mó, nípasẹ̀ Ọ̀rọ̀ Rẹ̀ nikan. Ọ̀un ni Ọ̀rọ̀ náà, kò sì sí èniyàn kankan tí yóò tọ̀ Baba wá bí kò ṣe nípasẹ̀ Ọ̀rọ̀ náà. A n ṣàfihàn Kristi nípasẹ̀ àwọn ojìṣẹ̀ àyànfẹ̀ Rẹ̀ àti ihinrere tí wọn n gbé kalẹ̀. Láti gba ohun miiran gbó yàtò sí èyí, ni láti kóríra Ọ̀títọ̀, kí a sì gba èké gbó. Jeremiah dá àwọn Júù lẹ̀bi tí wọn gbẹ̀kẹ̀lẹ̀ tẹ̀npilì, nípa fifi Shiloh rántí wọn, níbi tí Àpótí Majemu Ọlórún ti wá láti ìgbà tí wọn wọ̀ Ilẹ̀ Ilé́rí.

Nítórí náà, èmi yóò ṣe sí ilẹ̀ yíi, èyí tí a fi orúkọ mi pè, nínú èyí tí èyin gbẹ̀kẹ̀ lé, àti sí ibi tí mo fi fún un yín àti àwọn baba yín, gégé bí mo ti ṣe sí Šilòhù. Èmi yóò sì lé yín kúrò níwájú mi, gégé bí mo ti lé gbogbo àwọn arákùnrin yín jáde, àni gbogbo irú-ọ̀mọ̀ Éfúráímù. Nítórí náà, má ṣe gbàdúrà fún àwọn èniyàn yíi, bẹ̀ẹ̀ ni má ṣe gbé igbe tàbí àdúrà sókè fún wọn, bẹ̀ẹ̀ ni má ṣe bẹ̀ mí nítórí wọn: nítórí èmi kì yóò gbó tírẹ̀. Jeremiah 7:14–16.

Élì búburú, àti àwọn ọmọkùnrin rẹ méjèjì búburú, Hófní àti Fínéhásì, jẹ àwòrán afiwe tí ó sì bá Kórà, Dátàni àti Ábírámù mu, nítorí pé wọn jẹ kí ipèyindà tí n pò sí i dàgbà tí tí àkókò idánwò fi parí, tí gbogbo wọn sì kú ní ojó kan náà, gégé bí Kórà, Dátàni àti Ábírámù náà se rí. Gbogbo wọn ni wọn kú ní òfin Ojọ Àìkú!

Ní 9/11 isọtẹ Kóra, àti isọtẹ Élì, isọtẹ àwọn Júù nínú ẹrì Jeremáyà àti àwọn ọlòtẹ ti 1888 kò, wọn sì sọtẹ sí ihìn-isẹ náà àti àwọn ojísẹ àkókò yẹn. Àkókò náà parí ní òfin Ojọ-Àìkú léyìn idánwò méjì. Idánwò àkókò bèrẹ láti 9/11 tí tí dé July 18, 2020, idánwò keji sì ni iwènumọ àti idìdì tí a sojú fún nípasẹ ihìn-isẹ Èkún Áárín Òru. Láti inú ilànà iwènumọ yẹn ni a ti pèsè Gídíónì àti àwọn ọ̀dúnrún rẹ láti fun àwọn ipè wọn, wọn sì se bèẹ nígbà tí a gbé Samuẹli dide ní òfin Ojọ-Àìkú, èyí tí í se àsikò tí àwọn Filistini gba Àpótí Májẹmù. Nígbà náà ni a gbé ijo ajagunborí sókè gégé bí àsíá.

Ijo yẹn ní oja kan, Dáfídi ni orúkọ rẹ, àti wòlì kan tí Hesekieli àti Samuẹli sojú fún ní àkókò iparun Sílò. Ijo náà yòò sì tún ní ègbé àlùfáà tí Joséfù sojú fún. Àkókò idánwò òfin Ojọ-Ìsinmi ni ibi tí a ti n tú iná Èmí Mímó jade láisi iwọn, gégé bí èdìdì keje ti sàpẹrẹ rẹ. Iná náà run àwọn ọ̀kùnrin olókikí tí wọn sọtẹ pèlú Kórà, Dátàni, Ábírámù, Élì, Hófnì, Fíníhásì àti àwọn ọlòtẹ ti 1888.

Iná gangan-an itújáde Èmí Mímó náà gan-an ni àbẹlẹ eré nílá ijo ajagunmólú. A sojú fún ijo nípasẹ oja Dáfídi, wòlì Esekieli àti Joséfù àlùfáà. Àwọn mètẹ̀tẹ̀ta wònyí duros nínú iná tí ó pa àwọn ọ̀kùnrin ọ̀dúnrún-lé-mewáá tí a níyí mọ, gégé bí iná Nebukadinésári ti pa àwọn ọ̀kùnrin tí wọn ju àwọn eni mímó mēta náà sínú iléru iná. Gégé bí ijo ajagunmólú, gbogbo ayé n wo bí a se ju wọn sínú iléru iná náà, lójijì, Ọmọ Ọlórún sì fara hàn pèlú wòlì, àlùfáà àti oja ijo—èyí tí Sadraki, Mesaki àti Abednego duros fún. Àwọn eni ọ̀dún ogbon mērin nínú iléru iná, tí wọn n sojú otító pé Iwà-Ọlórún tí a dà pò mọ ẹ̀dá èniyàn kí í se!

Kora, Datani ati Abiramu, tí wọn tún jẹ Eli, Hofini àti Finehasi, ni èké àfàwọ̀se ijo ajagunmólè tí a fi wòlì, àlùfáà àti oja dá pò. Àwọn mètẹ̀tẹ̀ta wònyí ni ọ̀dúnrún Gídíónì, egbèrún mēta okàn ní Pentikosti, ọ̀dúnrún àwọn oníwáásù Millerite, àwọn àtẹ̀jádé 1843 ọ̀dúnrún náà, tí wọn jẹ ọmọ ọ̀dún ogbon nígbà tí òfin Ojọ Àìkú dé tí iná sì sòkalẹ̀ láti ọrun wá. Pèlú Elijah, iná náà jẹ láti fi iyàtò hàn láárín àwọn wòlì otító àti èké. Iná tí ó sòkalẹ̀ wá nínú Lefitiku ní ojọ “kejo,” nígbà tí Aaroni bèrẹ̀ sí í se isẹ̀ iránsẹ̀, jó ẹbọ Aaroni run, èyí tí í se ẹbọ Malaki mēta, tí ó dùn mōni bíi ti àwọn ọ̀dún isáájú. Iná kan náà náà pa àwọn tí n rú iná àjẹ̀jì tàbí iná tí ó wópò run, gégé bí Hofini àti Finehasi, àwọn ọmọ Aaroni, se duros fún wọn.

Nígbà tí Ọlórún bá n fi Èlìjà múlẹ̀ gégé bí wòlì tòótó, tàbí Áárónì gégé bí àlùfáà tòótó, iná náà n darí sí ikú àwọn wòlì èké Baali, tí wọn tún jẹ Hofini àti Fíníhásì. Hofini àti Fíníhásì jẹ àwọn ọmọ Áárónì; wọn ni iran ikẹyin àwọn èniyàn májẹmù kan tí a yòò tú jade kúrò ní enu Olúwa ní òfin Ojọ Àìkú.

“Àwọn wònyí kí í se ọ̀rọ̀ Sister White, sùgbón ọ̀rọ̀ Olúwa ni, òjísẹ̀ Rẹ̀ sì ti fi wọn fún mi kí n lè fi wọn fún yín. Ọlórún n pe yín pé kí ẹ má se tún sísẹ̀ ní idí àtakò sí I mọ. A fi ẹkọ̀ púpọ̀ hàn nípa àwọn ọ̀kùnrin tí wọn n pe ara wọn ní Kristeni nígbà tí wọn n fi àwọn ànimọ̀ Satani hàn, tí wọn sì n tako ilosíwájú otító ní emí, ní ọ̀rọ̀, àti ní isẹ̀, tí wọn sì dájú pé wọn n tẹ̀ lé ọ̀nà tí Satani n darí wọn sí. Nínú líle okàn wọn ni wọn ti gba àşẹ̀ tí kò jẹ̀ tiwọn rará, tí kò sì yẹ̀ kí wọn máa

lò. Olùkò òlá nàà wí pé, ‘Èmi yòò yí i padà, yí i padà, yí i padà.’ Àwọn èniyàn n sọ ní Battle Creek pé, ‘Ténpìli Olúwa, ténpìli Olúwa ni àwa,’ sùgbón iná àimọ ni wón n lò. Ọkàn wọn kò rọ, a kò sì tẹ wón lulẹ lábẹ oore-ọfẹ Ọlórùn.” Manuscript Releases, volume 13, 222.

“Iná àjẹ̀jì” ni ọmọ Ááróni lò nígbà tí iṣẹ̀ àlùfáà bèrẹ̀. Nọmbà “81” jẹ̀ ààmì iṣẹ̀ àlùfáà, àti nínú Lefitiku orí kejọ, ẹ̀ṣẹ̀ kìn-ín-ní, a fi ojọ́ méje iwènùmọ́ àti iyàsímímọ́ àlùfáà hàn. A bọ aṣọ́ wọn kúrò lára wọn, a sì fi aṣọ́ Àlùfáà Àgbà Ọrun rọpọ́ wọn, gégé bí a ti fi hàn nínú iran Sekaráyà nípa Josúa àti ángẹ̀lì nínú orí kẹta. Àwọn 300 nínú Sekaráyà ni a ṣàpẹrẹ̀ gégé bí “àwọn èniyàn tí a ẹ̀ yàlẹnu sí,” nítorí wọn dúró gégé bí aṣojú nínú itàn nígbà tí Ọlórùn yòò mú àìṣedéédé àwọn èniyàn Rẹ̀ kúrò, èyí tí í ẹ̀ ọ̀fin Ojọ́ Àìkú, nígbà tí a ọ̀ò yí ijo padà láti ọ̀dọ́ jagunjagun sí ọ̀dọ́ aṣẹgun. Léyìn ojọ́ méje iyàsímímọ́, wọn bèrẹ̀ sí í ẹ̀ iṣẹ̀ ní ojọ́ kejọ.

Èyin kí yòò sì jáde kúrò ní ẹnu-òná Àgọ́ Ìpàdé ní ojọ́ méje, tí tí ojọ́ iyàsímímọ́ yín yòò fi pé; nítorí ojọ́ méje ni yòò fi yà yín sọtò. Lefitiku 8:33.

Ojọ́ kejọ́ jẹ̀ àpẹrẹ̀ ti ẹ̀kejọ́ tí í ẹ̀ ti méje, ti Laodicea tí n yí padà di Philadelphia, ti ọkàn méjọ́ tí ó wà nínú ọkọ́ Noa, ti ojọ́ kejọ́ ikolà, àti ti ojọ́ kejọ́ àjínḡde. Ojọ́ nàà ni ọ̀fin Ojọ́ Àìkú, nígbà tí a mú ogbẹ̀ ikú ti papacy lárádá, àti nítorí nàà, ní àjínḡde, ó di ẹ̀kejọ́, èyí tí í ẹ̀ ti méje.

Ó sì ẹ̀ ní ojọ́ kejọ́ pé Mose pe Aaroni àti àwọn ọmọ́ rẹ̀, àti àwọn àgbààgbà Israẹ̀lì. Lefitiku 9:1.

Ní ojọ́ kejọ́, àwọn àlùfáà bèrẹ̀ sí í ṣiṣẹ̀ iranṣẹ̀, sùgbón àwọn ọmọ́ Aaroni rúbọ́ “iná àjẹ̀jì.” Àwọn Adventist sọ pé wón ni ténpìli Oluwa, Sister White sì dá idánimọ́ pé ẹ̀sùn nàà jẹ̀ iná àjẹ̀jì. Kì í ẹ̀ pé irọ́ nikan ni, bí kò ẹ̀ pé iná àjẹ̀jì ni, ní iyàtò sí iná mímọ́. Iná mímọ́ ni ihinrere Èkún Ọ̀gànjọ́, iná àjẹ̀jì sì ni iranṣẹ̀ àlàáfíà àti ààbò èké, èyí tí yòò jẹ̀ ihinrere ikeyin tí a ó kẹde láti ọ̀dọ́ àwọn ajá adítí tí kọ́ láti hú, tí wón kò sì fi ikilọ́ hàn. Nínú orí kesàn-án, Aaroni gbé ọrẹ́ nàà kalẹ̀, iná sì sọ kalẹ̀ láti ọrun wá ó sì jo ọrẹ́ nàà run. Nígbà nàà ni àwọn ọmọ́ rẹ̀ méjì búburú nàà tún rú iná àjẹ̀jì, iná Ọlórùn sì jo wón run.

Ááróni sì gbé ọwọ́ rẹ̀ sókè sí àwọn èniyàn, ó sì sùre fún wọn, ó sì sọkalẹ̀ láti inú fifi ẹ̀bọ́ ẹ̀ṣẹ̀, àti ọrẹ́ ẹ̀bọ́ sísun, àti ẹ̀bọ́ àlàáfíà rú. Mósè àti Ááróni sì wọ́ inú àgọ́ Ìpàdé, wón sì jáde, wón sì sùre fún àwọn èniyàn; ogo Oluwa sì farahàn fún gbogbo àwọn èniyàn. Iná sì jáde láti iwájú Oluwa, ó sì jó ẹ̀bọ́ sísun àti ọ̀rá tí ó wà lórí pẹpẹ́ run: nígbà tí gbogbo àwọn èniyàn rí i, wón kigbe, wón sì dojúbolẹ̀. Nádábù àti Ábíhù, àwọn ọmọ́ Ááróni, sì mú olùfọ́rọ́ tùràrí tirẹ̀ kòòkan, wón sì fi iná sínú wón, wón sì fi tùràrí lé e lórí, wón sì rú iná àjẹ̀jì níwájú Oluwa, èyí tí kò pàṣẹ́ fún wón. Iná sì jáde láti ọ̀dọ́ Oluwa, ó sì run wón, wón sì kú níwájú Oluwa. Lefitiku 9:22–10:2.

Àwọn ọkúnrin ti Battle Creek ni Sanhedrin ti igbà ọ̀de ọ̀nì, tí wón fi igbékẹ̀lé wón lé ètò ijọ́ wón ju ihin iṣẹ̀ Èlẹ̀rìí Ọ̀títọ́ sí Laodicea lọ. Èlẹ̀rìí Ọ̀títọ́ sí Laodicea ni Kristi, kò sì yípadà láé, ó sì ti máa n lo àwọn èniyàn tí ọ̀un fúnra rẹ̀ yàn láti gbé ihin iṣẹ̀ nàà kalẹ̀ fún àwọn èniyàn kan tí wón n fi àwọn àbùdá Laodicea hàn. Kò sí ohun tuntun lábẹ̀ ọ̀rùn.

Ó yan Mósè, ẹ̀ni tí Ọlórùn nikan ti kọ́ fún ogójì ọ̀dún, gégé bí a ti kọ́ Jèsù àti Jòhánù, arákúnrin iyá rẹ̀. Ó yan Mósè, Kristi àti Jòhánù gégé bí àpẹrẹ̀ àwọn tí a kọ́ léyìn ọ̀de ètò ẹ̀kọ́ ilàna. Násàrẹ̀tì dúró gégé bí àmì èniyàn kan tí a ti yàn, gégé bí ó ti rí pẹ̀lú àwọn tuntun tí wón dìde; Jones àti Waggoner nínú iṣòtẹ̀ Minneapolis ti ọ̀dún 1888. Násàrẹ̀tì dúró fún ipè àti iyàsọtò ọkúnrin tí a yàn, sùgbón

okùnrin tí a yàn nàà jẹ́ ọmọ ilú ilú kan tí a kẹ̀gàn.

Nátánaéìlì sì wí fún un pé, Njẹ́ ohun rere kankan lè ti Násàrẹ̀tì jáde wá bí? Fílípù wí fún un pé, Wá, kí o sì rí i. Johanu 1:46.

Àwọn ahọn tí n kánkán nínú Isaiah 28 dúró fún àwọn tí wọn ti Násàrẹ̀tì wá. Lẹ́yìn ìmúlẹ̀ itèsíwájú ifiròyìn Miller ní ọdún 1831, a fún ifiròyìn nàà ní agbára nípàsẹ̀ ìmúṣẹ̀ àṣòṣẹ̀lẹ̀ iyà kejì, tí ó ní sàpẹ̀rẹ̀ ìmúṣẹ̀ àṣòṣẹ̀lẹ̀ iyà kẹta ní 9/11. A oò gbé àṣòṣẹ̀lẹ̀ Mèsáyà kẹta yẹ wò nínú àpílẹ̀kọ tí n bọ.

“Ojọ mēta kí ọ́fìsì Review tó jóná, mo wà nínú irora ọkàn tí ọ̀rọ̀ kò lè ṣàláyé. N kò lè sùn. Mo n rìn káàkiri nínú yàrá nàà, mo n gbàdùrà sí Ọlórùn kí Ó ṣàánú fún àwọn ènìyàn Rẹ̀. Nígba nàà mo dàbí ẹni pé mo wà nínú ọ́fìsì Review pẹ̀lú àwọn ọkùnrin tí wọn ní iṣàkóso ilé-iṣẹ̀ nàà lówó. Mo n gbiyànjú láti bá wọn sọ̀rọ̀, àti nípa bèẹ̀ láti ràn wọn lówó. Ẹnikan tí ó ní àṣẹ̀ dide, ó sì wí pé, ‘È sọ̀ pé, Tẹ̀npìlì Oluwa, tẹ̀npìlì Oluwa ni àwa; nitorí nàà, àwa ní àṣẹ̀ láti ṣe èyí àti èyí àti èyí miiran. Sùgbón ọ̀rọ̀ Ọlórùn kọ̀ ọ̀pọ̀ nínú àwọn ohun tí ẹ̀ n pèsè láti ṣe.’ Ní iṣẹ̀lẹ̀ ibèwò Rẹ̀ àkókó, Kristi wẹ̀ Tẹ̀npìlì nàà mọ̀. Kí ibèwò Rẹ̀ kejì tó dé, Yòò tún wá wẹ̀ tẹ̀npìlì nàà mọ̀. Ó wá níbẹ̀, Ó n wẹ̀ tẹ̀npìlì nàà mọ̀. Kí ló dé? Nitorí pé a ti mú iṣẹ̀ ọ̀wò wólé, a sì ti gbàgbé Ọlórùn. Pẹ̀lú ikánjú níbi àti ikánjú níbi àti ikánjú ní ibòmíràn, kò sí àkókò láti ronú nípa ọ̀run. A gbé àwọn ilàna ọ̀fin Ọlórùn kalẹ̀, mo sì gbọ̀ pé a bèèrè ibèèrè nàà pé, ‘Elo nínú ọ̀fin ni ẹ̀ ti pa mọ̀?’ Nígba nàà ni a sọ̀ ọ̀rọ̀ nàà pé, ‘Ọlórùn yòò wẹ̀ tẹ̀npìlì Rẹ̀ mọ̀, yòò sì sọ̀ ọ̀ di mínmọ̀ nínú àifẹ̀ràn Rẹ̀.’”

“Nínú àwọn iran ọ̀run ni mo rí idà iná kan tí a fà jáde lóri Battle Creek.

“Àwọn ará, Ọlórùn jẹ́ olóòtító pátápátá nínú ibá wa lò. Mo fẹ́ sọ̀ fún yín pé bí lẹ́yìn àwọn ikilọ̀ tí a fi fún wa nínú àwọn ijóná wònyí, àwọn aṣájú àwọn ènìyàn wa bá ṣì n tèsíwájú gégé bí wọn ti ṣe tẹ̀lẹ̀, ní fifi ara wọn ga, Ọlórùn yòò mú ara wọn lẹ́yìn nàà. Gégé bí ó ti dájú tó pé Ọ̀run wà láàyè, yòò bá wọn sọ̀rọ̀ ní èdè tí wọn kò lè ṣàilóye.”

“Ọlórùn n wo wa láti rí bóyá a oò rẹ̀ ara wa sílẹ̀ níwájú Rẹ̀ gégé bí àwọn ọmọ̀ kékeré. Mo n sọ̀ ọ̀rọ̀ wònyí nísinsinyí kí a lè tọ̀ Ọ̀ wá ní irẹ̀lẹ̀ àti ibànújẹ̀ ọkàn, kí a sì mọ̀ ohun tí Ó n bèèrè lówó wa.” Publishing Ministry, 170, 171.

“Ìránṣẹ̀ fún àkókò yí kí í ṣe pé, ‘Tẹ̀npìlì Olúwa, tẹ̀npìlì Olúwa, tẹ̀npìlì Olúwa ni àwa.’ Ta ni Olúwa n gbà gégé bí ohun èlò sí ọláfá?—Àwọn tí n fowó sowó pọ̀ pẹ̀lú Kristi; àwọn tí n gbà ọ̀tító gbọ̀, tí n gbé ọ̀tító ayé wọn, tí n kẹde ọ̀tító nàà nínú gbogbo ibáṣepọ̀ rẹ̀.” Review and Herald, October 22, 1903.

“Àwọn wònyí kí í ṣe ọ̀rọ̀ Sister White, sùgbón ọ̀rọ̀ Oluwa ni, iránṣẹ̀ Rẹ̀ sì ti fi wọn fún mi kí n lè fi wọn fún yín. Ọlórùn n pè yín pé kí ẹ̀ má ṣe bá a ṣiṣẹ̀ ní ìdí àtakò mọ̀. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ itóni ni a fi hàn nípa àwọn ọkùnrin tí n pe ara wọn ní Kristeni nígbà tí wọn n fi àwọn ànímọ̀ Satani hàn, tí wọn sì n tako ilọ̀síwájú ọ̀tító ní ẹ̀mí, ní ọ̀rọ̀, àti ní iṣe, tí wọn sì dájú pé wọn n tọ̀ ipa-òna tí Satani n darí wọn sí. Nínú lílẹ̀ ọkàn wọn ni wọn ti gba àṣẹ̀ tí kò jẹ́ tiwọn rará, tí wọn kò sì yẹ kí wọn lò. Olùkọ̀ nílá nàà wí pé, ‘Èmi yòò bì í ṣubú, bì í ṣubú, bì í ṣubú.’ Àwọn ènìyàn n sọ̀ ní Battle Creek pé, ‘Tẹ̀npìlì Oluwa, tẹ̀npìlì Oluwa ni àwa,’ sùgbón wọn n lo iná àkòṣo. Ọkàn wọn kò rọ̀, a kò sì tẹ̀ wọn sílẹ̀ lábẹ̀ oore-ọ̀fẹ́ Ọlórùn.” Manuscript Releases, volume 13, 222.